

Valvontamenetelmien kehittäminen valvontajaksoille 2024-2027 & 2028-2031

Suomen Sähkökäyttäjät ry:n
kommentit sähköverkkotoimintaan

Esityksen sisältö

1. ELFi lyhyesti
2. Energiaviraston valvontajakson tuottomalliin liittyvät ongelmat maksajan silmin tänään 17.12.-21
3. ELFin ehdotukset valvontajaksoille 2024-2027 & 2028-2031

Making our world
more productive

outokumpu

Suomen sähkönkäyttäjät
edustaa yli 1 GWh:n sähköä
käyttäviä teollisuuden,
kaupan ja palvelualan
yrityksiä.

Meille läpinäkyvät ja
kustannustehokkaat sähkö-
markkinat ovat keskeisessä
roolissa yritysten
kilpailukyvyn ja
investointien hallinnassa.

sappi
Inspired by life

Nordkalk

Terrafame

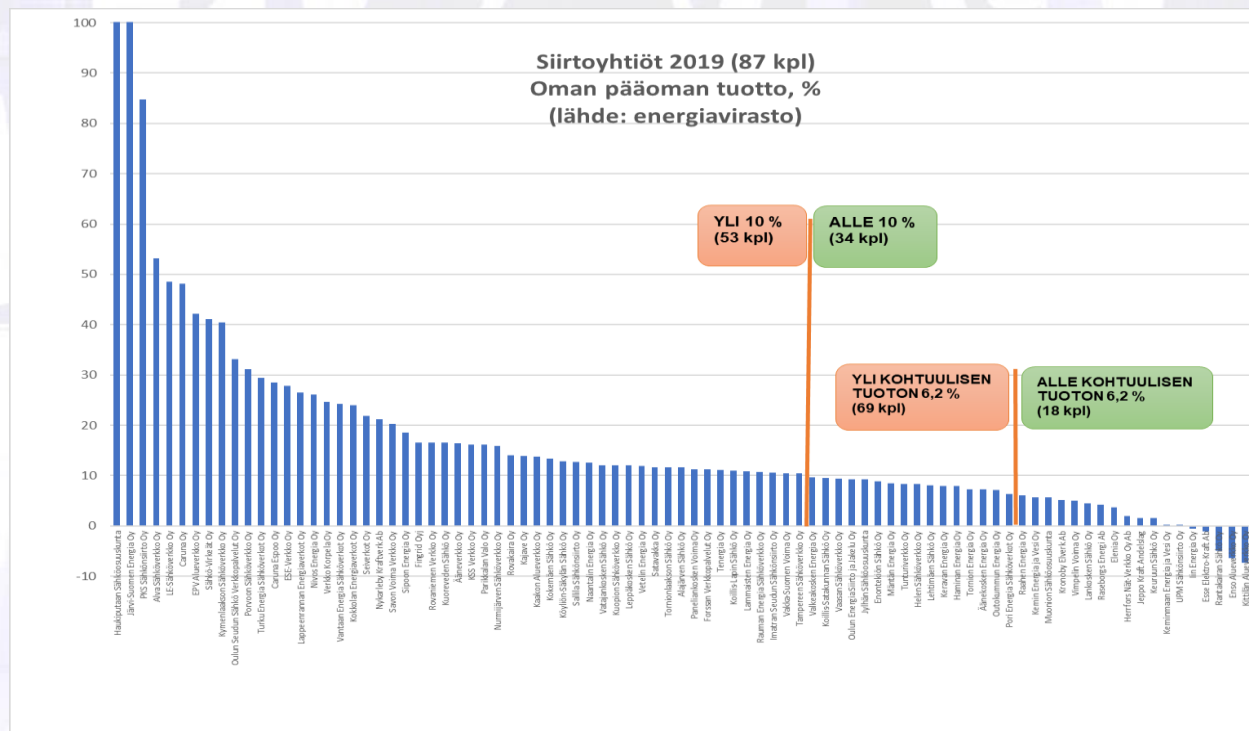
SSAB

SUOMEN SÄHKÖNKÄYTTÄJÄT

Ongelmia maksajan silmin... 1/2

Sähkönkäyttäjien täytyy pystyä luottamaan siihen, että energiaviraston verkkoyhtiöille asettamaa maksimituottoa valvotaan, ja sitä ei ylitetä. WACC tuoton maksimitason tulee olla maksimi myös normaalien kirjanpitosäätöjen reaali maailmassa.

Valvontaan kuuluu olennaisesti, että tarvittaessa tuottomallia korjataan energiaviraston toimesta kesken valvontakauden.

Maksimituoton ei tule olla minimituotto.

Ongelmia maksajan silmin... 2/2

Suomessa jakeluyhtiöiden tuotto ei ole kohtuullinen suhteessa liiketoimintojen luonteeseen.

Mielestämme yritysten yhteiskuntavastuuseen kuuluu olennaisena osana toiminnan taloudellinen hyväksyttävyys, jossa tuotto on suhteessa riskiin. Tieteellinen julkaisu osoittaa, että tämä ei toteutunut Suomessa v. 2016-2019.

Table 5
Profitability ratios for 2015–2019 for the three indices and the Finnish DSOs.

		2015	2016	2017	2018	2019	2015–2019
ROA	SX6P	-0.43	0.78	3.82	2.78	2.62	1.90
	SXKP	3.18	0.91	-0.21	1.62	1.85	1.46
	SXNP	4.41	4.59	5.85	5.48	5.23	5.14
	DSOs	1.44	4.99	6.24	6.16	6.85	5.26
ROE	SX6P	-1.60	2.98	13.72	9.61	9.26	6.87
	SXKP	8.13	2.37	-0.49	4.79	5.79	4.12
	SXNP	14.98	15.04	18.44	17.02	16.13	16.39
	DSOs	6.12	20.45	24.09	22.90	25.70	20.56
ROI	SX6P	0.81	2.35	6.29	5.19	4.80	3.88
	SXKP	6.26	3.13	1.42	3.78	4.32	3.78
	SXNP	8.38	8.50	10.38	9.69	9.21	9.26
	DSOs	4.31	8.99	10.52	10.06	10.44	9.00

SX6P = STOXX Europe 600 Utilities
SXKP = STOXX Europe 600 Telecommunications
SXNP = STOXX Europe 600 Industrial Goods & Services
DSOs = 76 suomalaista verkkoyhtiötä
LÄHDE: Energy Policy 160 (2022) 112677

Kiitämme, että valvontamallia ollaan kehitetty oikeaan suuntaan

© 4.10.2021

Energiavirasto on määrittänyt muutokset sähköjakelun valvontamenetelmiin

Sähkömarkkinalain muutokset astuivat voimaan 1.8.2021 ja Energiaviraston näiden perusteella sähköjakelun valvontamenetelmien päivittämisen. Laittoivat Energiavirastolle uusia työkaluja, joilla vaikuttaa siirtohintojen vaarantamatta modernin yhteiskunnan edellyttämien toimitusvarmojen sähköverkkojen kehittämistä. Virasto on nyt määrittänyt, miten sähköjakelun valvontamenetelmiä muutetaan yksikköhintojen, kohtuullisen tuottoasteen toimitusvarmuuskannustimen osalta 1.1.2022 alkaen.

Energiavirasto arvioi, että valvontamenetelmien muutosten kokonaisvaikutus laskee nykyisiin menetelmiin verrattuna sähköjakelun jakeluverkkotoiminnan kohtuullista tuottoa noin 295 miljoonaa euroa vuonna 2022. Jos verrataan muutosta vuoden 2020 tilanteeseen, kohtuullinen tuotto laskee muutosten jälkeen 378 miljoonaa euroa.

© 13.12.2021

Määräys sähköjakeluverkon kehittämissuunnitelmista

Energiavirasto on 8.12.2021 antanut sähkömarkkinalain (588/2013) muutosten (15.7.2021) perusteella jakeluverkon kehittämissuunnitelmia koskevan uuden määräyksen (dnro 3019/002/2021).

Toiminnan laatuvaatimusten täyttymisen ohella määräyksen avulla valvotaan jatkossa myös verkon kehittämistoimien kustannustehokkuutta sekä mm. erilaisten joustopalvelujen hyödyntämistä osana sähköjakeluratkaisuja. Verkonhaltijoiden on jatkossa myös kuultava eräitä verkonhaltijoita sekä asiaankuuluvia verkon käyttäjiä suunnitelmasta.

Velvoitteet koskevat kaikkia jakeluverkonhaltijoita.

Matkaa kohtuulliseen tuottoon on vielä jäljellä, joten ehdotamme

Oikeudenmukaista valvontamenetelmää ei voida rakentaa siten, että kannustimet ja tuottoon liittyvät parametrit asetetaan kaikkein heikoimpien yritysten liiketoimintojen pohjalta. Tällöin oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus ei toteudu maksajien osalta.

ELFin mielestä on perusteltua, että kokonaisvaltaisen tasapuolisuuden nimissä **(1) uudessa valvontamenetelmässä siirtoyhtiöt tulee luokitella eri ryhmiin (2-5 kpl) esimerkiksi verkkopituus/ asiakas kriteerin pohjalta.**

Ymmärrämme asiakkaina hyvin sen, että luotettava verkkoinfra vaatii säännöllisiä investointeja, jotta se voi toteuttaa monopoliliiketoimintalupansa mukaista tehtäväänsä. Investointien tulee olla oikein ajoitettuja sekä julkisesti jäljitettäviä kustannuksiltaan. Edellä mainittu toteutuu, jos

(2) verkon arvon pohjatuun lähtökohtaisesti joko todellisiin verkkoinvestointeihin ja niiden jäljellä oleviin tasearvoihin tai vaihtoehtoisesti verkkokomponenttien yksikköhintoihin, jolloin yksikköhintojen päivitys tulee tehdä 2 vuoden välein. Tuottoon liittyvän WACC arvon ei tule pitää sisällään inflaatiokorjausta.

Mahdollisissa ylisuurissa epäterveissä kustannuksissa asiakasta suojelee määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvät sanktiot.

Matkaa vain kohtuulliseen tuottoon on vielä jäljelle, joten ehdotamme

EU-lainsäädännössä tuodaan keskeisesti esille käsite kustannusvastaava hinnoittelu.

ELFistä tämä tarkoittaa yrityskohtaiseen todellisuuteen pohjautuvien kustannusten ja rakenteiden käyttämisestä valvontamenetelmissä ja sallitun tuoton määrittelyssä. Tämän tukemiseksi ehdotamme:

(3) Valvontamenetelmissä olevan WACC:in tulee olla pääomarakenteen suhteen yrityskohtainen, jossa energiaviraston asettamien tavoitetasojen ylitys ei lisää sallittua tuottoa.

(4) Valvontamenetelmien sallitun tuoton laskennassa voidaan hyväksyä yritysten lainojen korkokustannukset maksimissaan WACC:in vieraan pääoman kustannuksen mukaisesti.

(5) Jos havaitaan normaalien kirjanpitosäännösten mukaisesti yritysten ylittävän asetetun WACC-tuottotason, on energiaviraston oma-aloitteisesti muutettava valvontamenetelmiä asian korjaamiseksi myös kesken valvontajakson.

Jos valvontamenetelmissä asetetaan ihannetaso tai taso joka tulisi saavuttaa, olisi menetelmien mukaisten taloudellisten kannusteiden ohjattava kyseiseen tasoon, ei yli tai alle sen. Tähän toimintaan liittyvä läpinäkyvyys on maksajien kannalta oleellista luottamuksen ylläpitämiseksi valvontamenetelmien oikeellisuuteen ja kohtuullisuuteen.

Yhteenveto

1. **TASAPUOLISUUDEN NIMISSÄ SIIRTOYHTIÖT TULEE LUOKITELLA VALVONTAMALLISSA ERI RYHMIIN (2-5) ESIMERKIKSI VERKKOPITUUS/ ASIAKAS KRITEERIN POHJALTA.**
 - **KÄYTTÖALUEET: YKSIKÖHINNAT JA ERI KANNUSTINMENETELMÄT**
2. **VERKON ARVON TULEE POHJAUTUA ENSISIJAISESTI TODELLISIIN VERKKOINVESTOINTEIHIN JA NIIDEN JÄLJELLÄ OLEVIIN TASEARVOIHIN TAI VAIHTOEHTOISESTI 2 VUODEN VÄLEIN PÄIVITETTÄVIIN KESKI-MÄÄRÄISIIN VERKKO-KOMPONENTTIEN YKSIKÖHINTOIHIN.**
3. **WACC:IN TULEE OLLA PÄÄOMARAKENTEN SUHTEEN YRITYSKOHTAINEN, JOSSA ENERGIAVIRASTON ASETTAMIEN TAVOITETASOJEN YLITYS EI LISÄÄ SALLITTUA TUOTTOA.**
4. **LAINAN KORKOKUSTANNUKSET HYVÄKSYTÄÄN SALLITUN TUOTON LASKENNASSA MAKSIMISSAAN WACC:IN VIERAAN PÄÄOMAN KUSTANNUKSEN MUKAISESTI.**
5. **JOS HAVAITAAN NORMAALIEN KIRJANPITOSÄÄNNÖSTEN MUKAISESTI YRITYSTEN YLITTÄVÄN ASETETUN WACC-TUOTTOTASON, ON ENERGIAVIRASTON OMA-ALOITTEISESTI MUUTETTAVA VALVONTAMENETELMIÄ ASIAN KORJAAMISEKSI MYÖS KESKEN VALVONTAJAKSON.**

Kiitos !

Suomen Sähkökäyttäjät ry
puh. 010 2354 888
www.elfi.fi